

ВЕНЦЕСЛАВ КОНСТАНТИНОВ
ПЕТЕР АЛТЕНБЕРГ

chitanka.info

Петер Алтенберг (1859–1919) е артистичното име на Рихард Енглендер, австрийски писател, роден и починал във Виена — най-яркият представител на австрийския литературен импресионизъм, майстор на гротеската и лиричния афоризъм. Алтенберг израства в заможно еврейско семейство. Следва, без да завърши, във Виена и Грац, за кратко изучава и работата на книжар. Остава без професия и доходи, като разчита единствено на бързо топящото се фамилно имущество. Развива трайни болки в гръбначния стълб, породени от неизяснена венерическа болест. На това се дължат неговата раздражителност, меланхолия и страх от смъртта.

През 1896 г. Петер Алтенберг публикува първата си книга, „Как аз виждам“, съставена от кратки текстове с наблюдения от всекидневието, скици от натура, „любовни обяснения“ към красотата на отминаващия ден, парадоксални размишления за морала, достойнствата на жените и удоволствията на съзерцанието. Алтенберг описва хора от различни обществени прослойки, видени от неочаквана, „примитивна“ гледна точка. Книгата има голям успех сред виенската читателска публика, прави го за една нощ знаменитост, но не му донася материално благополучие. Писателят живее в постоянен недоимък и се издържа от дарения и случайни доходи. Води бохемски живот, като обитава предимно виенските литературни кафенета. Прочути са неговите провокации към „добрия вкус“ на виенското висше общество, среднощните му декламации из улиците на стара Виена и хлопотът на дървените му сандали, които той носи на бос крак от ранна пролет до късна есен.

През 1900 г. Алтенберг напуска еврейската религиозна общност и едва през 1910 г. приема християнството. Негов траен поддръжник става виенският писател и виден критик Карл Краус. Алтенберг е пациент на редица санаториуми за нервно болни, злоупотребява с медикаменти и сънотворни и завършва живота си в неизлечим алкохолизъм, като заклет почитател на женската красота.

Петер Алтенберг започва късно творческия си път. Откриват го във виенското „Café Central“ вече утвърдените писатели Артур Шницлер и Хуго фон Хофманстал. Наричат Петер Алтенберг „Виенския Диоген“, понеже и той като древния гръцки философ търси човека в човека, дири го в подмолите на душата и съзнанието, които осветява с фенера на своето искрящо остроумие. „Искам да опиша

един човек в едно изречение, едно душевно изживяване — на една страница, един пейзаж — с една дума.“ Алтенберг е поет в прозата и с това си създава прочути ученици и последователи — Алфред Полгар, Курт Тухолски, Ерих Кестнер. На гротескна изобразителност и психологическа проникателност се е учил от Алтенберг и Франц Кафка. Сравняват Петер Алтенберг с Ханс Кристиан Андерсен поради мекотата и приказността на неговите разкази, поради дълбокото усещане за абсурда на съществуването и величието на любовта и изкуството.

Творчеството на Петер Алтенберг се състои главно от прозаични късове и иронични моментни зарисовки. Важна роля в него играят сетивните впечатления — цветове, ухания, настроения. Текстовете му, събрани в 14 тома, носят характерни за него заглавия като „Как аз виждам“ (1896), „Ashantee“ (1897), „Какво ми носи денят“ (1901), „Приказките на живота“ (1908), „Vita ipsa“ (1918), „Залезът на живота ми“ (1919).

За българската литературна публика от времето след Първата световна война съзерцателното творчество на виенския бохем придобива особено очарование. В годината на смъртта му (1919) в София е публикувана книгата му „На брега на езерото“, а на следващата година — неговите „Разкази“. В предговора към тази малка книга, издадена от почитатели на Петер Алтенберг в България, Александър Дзивгов пише: „Алтенберг страда заради своята уединеност, но в същото време се възхищава от нея, защото и в нея вижда своеобразно, но ярко отразена художническа завършеност. Късове от дивна скулптура са неговите фрагменти, от които творческото въображение на съзерцателя може да създаде съвършена статуя. Алтенберг не поднася нищо готово на читателя, той само му предава внушения и тласък за една интензивна вътрешна дейност у него...“

По текстове на Петер Алтенберг композират музика Албан Берг и Ханс Айслер.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.